

Første Tale,

handlende

om Nytten og Nødvendigheden

af

et Videnskabers Selskab

i en Stat,

i Særdeleshed i Norge,

holdet

ved Selskabets høitidelige Indvielse,

paa

Hans Kongelige Majestæts

Høie Fødsels-Fest,

den 29. Januarii 1768.

i Trondhiem,

ved

Johan Ernst Gunnerus,

Selskabets bestandige Director og Vice-Præsæs.

1788

Die Königl. Preussische
Landes- und Schul-Behörde

in Berlin

ist zu vernehmen

das

die Königl. Preussische
Landes- und Schul-Behörde

zu

den 1. d. M. 1788

ist zu vernehmen

das

die

ist

die Königl. Preussische
Landes- und Schul-Behörde

in Berlin

Høiansfeelige Høistærede Forsamling.

At giøre nye Indretninger og Stiftelser, at sette til den Ende en Hob Mennesker i Bevægelse, at anvende derpaa den ædle Tid og Omkostninger, uden al Nødvendighed, uden at nogen retskaffen og tilstræffelig Nytte derved bliver opnaaet, er heel daarligt. Derfor bør Nyttten, ikke blot den private; thi, hvor denne er Hoved-Hiulet, som driver alle Maschiner, der arbeider man for sig selv og ikke for andre, og opfylder saaledes meget slet en retskaffen Borgers Pligter; Men tillige, og ofte alene, den almindelige Nytte, som af en Stiftelse flyder til det heele, og fremmer Statens og Medborgernes Lyksalighed; Denne, siger jeg, bør være Hoved-Hensigten, som en Stifter bør have for Dine,

nene, og den maa han ofte, endog med sin egen Skade, søge at erholde. Saa ædle Hensigter er Mennesket skabt til! Saa almindelig bør Menneske-Kierligheden være, saavidt udstrakt det Borgerlige Baaud! Saa høit bør vi være ophøiede over de Nedrigsindhedes fordervelige, og den menneskelige Natur saa meget vanærende Egennyttighed! Den almindelige Nytte, som flyder af en Stiftelse, er og det, som skal bevæge Patrioter til at tage Deel derudi, og at understøtte samme. Sees ikke denne Nytte ret ind; Ansees den for ringe eller ikke vidt nok udbredt, saa er der intet, der kan antænde Midkierheds Ild i Patrioternes Gemytter, og Stiftelsen maa derfor hastig gaae til Grunde, og det saa meget hastigere, jo større Understøttelse den behøvede.

Vi ere, Høistærede Herrer! i Dag forsamlede paa denne Vor allernaadigste Konges Høie Sædsele-Sæst, for offentlig og høitidelig at aabne det i denne Bye stiftede, saasom vi nu, formedelst Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Bevilling,

have

have Frihed at kalde det, Kongelige Norske Videnskabers Selskab. Om Skifterne, og hvad der har bevæget dem til at indrette dette Selskab, vil jeg nu aldeles tie, og ganske overlade til andre derom at domme. Men at tale om Nytten, ja Nødvendigheden af et saadant Selskab i en Stat, i Særdeleshed her i Norge, det holder jeg for meget fornødent. Jeg tror heller ikke at tage Feil, naar jeg mener, at denne Selsens Indhold vil være Dagen ganske anstændig; Og herudi smigrer jeg mig aldeles med Eders fuldkomne Bifald. Jeg vil ikkun ønske, jeg kunde være saa heldig i at affskildre denne Nytte og Nødvendighed, saa lykkelig i at uddele Lys og Skygge paa sine rette Steder, at den udaf sin rette Syns-Punkt, paa det fordeelagtigste for Selskabet, af alle maatte sees og betragtes, og tillige tilveiebringe Det mange nye Belyndere og Understøttere.

Intet, Høistærede Tilhørere, er vel rigtigere, intet heller lettere at bevise, end at et Videnskabers Selskab i Almindelighed er for Staten nyttigt. Skulde et saadant Selskab

Selskab ikke være nyttigt; maatte jo Videnskaberne, med hvilke det just har at bestille, heller ikke kunde regnes til det nyttige i en Stat; Og hvo skulde være saa aldeles ukyn- dig i Henseende til alle Videnskaber og al Stats Forsatning, at han understod sig til at nægte disses Nytte. Uden Fornuftlæren gaaer det os i at tænke, domme og slutte, ligesom Børn, der lære at gaae, uden at vide de Regler, hvorefter de bør rette sig. De snuble, falde og støde sig mangfoldige Gange, naar de ikke af en anden ledes. Man kan neppe forestille sig, hvor mange betydelige og ofte ubodelige Feil, der i en Stat begaaes, som har deres Oprindelse af Ukyn- dighed i denne Videnskab. Hvor mange tusinde Bildfarelser i alle Videnskaber og Kunster, i vort hele Liv og Levnet udfinde ikke af denne samme Kilde? Methaphysiken, denne høie og ædle Videnskab, agtes vel ringe af mange, men hvor farligt snuble ikke Newtoner og Clarker, naar de vandre uden dette Lys? et Lys der udbreder sig over og oplyser alle Videnskaber, al menneskelig Kund-
skab,

skab, og kan derfor ikke, uden Skade undværes af nogen grundig lærd Mand. Hvilken Fordeel høste ikke heraf i Særdeleshed saavel Naturlæren, som de sædelige Videnskaber og den Lære om Gud? og disse Videnskabers store Indflydelse paa Staten, kan ingen nægte.

Naturlæren, tilligemed Natur-Historien tjener herligen til at overbevise os om, at der er en Gud til, og at forestille os hans uendelige Fuldkommenheder i sin fulde Glæds, i det at de vise os allevegne i Naturen de herligste Kunst-Stykker og drage tillige Forhængeget tilbage, at vi kunde see den almægtige og uendelige vise Kunstner, som har dannet det altsammen. I hvilken Beundring over hans uendelige Magt, Visdom og Godhed henrykke de os ikke, og med hvilken Høilagtselse, Erbødighed og Kierlighed for ham opfyldte de ikke vore Hjerter, naar de fremstille for vore Dine den Orden, der hersker allevegne i hans Gierninger, den Nytte, han ved alle Ting sigter til, og hvorledes han ved alt dette ikke har søgt egen Fordeel, ikke engang nogen

Ære,

Ere, uden for saavidt denne kunde være et Middel til at gjøre hans fornuftige Skabninger lykkelige: Og disse Betragtninger ere saa meget mere overbevisende og rørende, jo fatteligere de ere. Hvo kan vel i den Henseende uden største Fornøielse, Opbyggelse og Skaberens Priis læse en Reaumur, v. Linné, Swammerdam, de Geer, Lyonet, Nieuwenryt, Derham og Bonet, naar de forkynde Herrens store Gierninger i Naturen, hans Huusholdning og Regiering, endog i Henseende til de allermindste og ringeste Kræft og Orme? Natur-Historien fremstiller i de tre Naturens Riger, ikke alene for Lægerne, men og for alle Manufacturister og Fabrikanter, alt det tilhøbe, de skal betiene sig af eller bearbejde til Menneskenes Sundhed, eller Nødtørft, Fornøielse og Bequemmelighed. Den forklarer de Mineralier, som fortiene Bergmandens, Kunstnerens og Fabrikantens Opmærksomhed. Den underretter Handelsmanden om hvad et hvert Sted frembringer, og opdager jævnlig nye mærkværdige og nyttige Ting i Naturen, hvorved

Hans

Handelen kan udvides og Menneſkenes Be-
quemmelighed forøges. Den ſkaffer de ſeilen-
de Magneten. Den ſetter Landmanden i
Stand til at kiende Jordarterne og Plan-
terne, og fornuſtig at behandle og forbedre
ſin Ager, ſin Eng, ſin Have, og at drive ſit
Brug baade til ſin egen og Landets Nytte,
og lægger derved Grund til alle phyſiſke, oeco-
nomiſke og Cameral: Videnskaber. Hvor
bagvendt handle altsaa ikke alle de, ſom tænke
paa Landets Forbedring, og forſømme eller
ringe agte denne ſaavel for Staten, ſom pri-
vate Folk overmaade nyttige Videnskab.

Enhver, ſom kiender en Stats Forſat-
ning og Henſigt, maa vel og tilſtaae, at baade
de ſædelige Videnskaber og den Lære om Gud
ſtaaer i den noiſte Forening med Statens
Beſte og Lykſalighed. Dyd og Religion,
(ſom alle fornuſtige Statsmænd og Rigers
Stiftere i Berden, end og en Romulus, en
Numa Pompilius; og mange flere kloge Hed-
ninge, maa tilſtaae,) ere jo en ſaa vigtig og
fornøden Grund: Ville for en Stat, at,
naar diſſe vakle hos Regenten og Undersaat-

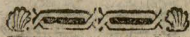

terne, vakler hele Statens Bygning, og med deres Fald er Statens paa det nøieste forenet; Thi uden Religion og Dyd aabnes Sluserne i en Stat for Egennyttighed, Partiskhed, Uretfærdighed, Meeneed, Boldsomhed, Undertrykkelse, Forfølgelse, Overdaadighed, Orkesløshed, Bøllyst og al Slags Lidelighed og Ugudelighed: Og dette Unde, alle disse Laster med alle deres elendige og ullyksalige Følger, vil som en heftig og vældig Strøm i kort Tid oversvemme Staten, og ved sin Fart og Fremgang saaledes voxe, at man til sidst end ikke ved alle Love, Pinebænke, Hiul, Steile, Galger, og Bøddeler er i Stand til at sette Dige og Dæmning derfor. Dyd og Religion gjøre og alle Videnskaber god og priselig Tjeneste. De besordre og hellige Videnskaberne. De frembringe i Videnskabernes Elskere og Dyrkere en ægte og virksom Kierlighed til Fædrelandet, og forbinde dem til at anvende al deres Værdom, alle deres Kræfter, til det almindelige Beste, og ei at misbruge deres Bid, Forstand og Indsigter til Renker, til at underminere sine Medborgeres

geres og Statens Velstand og Lyksalighed. De opfylde desuden, til en daglig Belsønning, Hjerterne med den uskatteerlige Glæde og Fornøielse, alle sande Dydens og Religions Elskere og Tilhængere nyde over at arbejde paa, og forfremme sine Medborgeres og andre Menneskers Lyksalighed; Hvilken Glæde ei lidet forøger og forhøier den Glæde og Fornøielse, som altid følger med grundig Indsigt i Sandhederne og deres Opdagelse. De skienke endelig et Haab om en vedvarende Lyksalighed i sin Tid, som fuldkommen forsukrer al Livets Bitterhed og Møisommelighed.

De sædelige Videnskaber indbefatte og i sig Natur- og Folke-Retten, og hiin den almindelige selskabelige, den oeconomiske, den offentlige eller Stats-Retten, den borgerlige Ret, Kirke-Retten, Lehn- og Krigs-Retten, Statsklogskab, tilligemed den vilkaarlige Lovkyndighed og alle dens Dele. Og uden disse Videnskaber kan en Stat ikke bestyres, ingen Retfærdighed og god Orden handthæves, og Statens Rettigheder ikke forsvares.

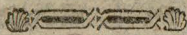
matikens vidt udbredte Nytte i en Stat er saa aabenbar, at den af enhver tilstaaes, der giver Agt paa de Anstalter og Indretninger, der ere, og daglig gøres, i alle Statter. Uden den kunne ingen ordentlige Stæder anlegges, bebygges, og mod fiendtlig Anfald tilstrekkelig forsvares, ingen nyttige Maschiner indrettes, og ingen Skibsfart befordres. Kort: Uden denne Videnskab maatte vi savne tusinde Fornødenheder og Bequemmeligheder, og leve som de Bilde; Ei at melde om dens overmaade store Nytte i andre Videnskaber, i Særdeleshed Natur-Læren.

Historien er det menneskelige Livs, baade Onders og Lasters, baade lykkelige og ullykkelige Foretagenders og Hændelsers Speil. Paa den bygges den vilkaarlige Folke-Ret. Den oplyser det mørke i Lovene, den lærer Forsigtighed og Klogskab, og setter en Statsmand i Stand til at forud see det Tilkommende og derefter at lempe det Nærværende. Dens Kundskab er derfor ligesaa nyttig, for et hvert Menneske, som behagelig, og aller-

mindst

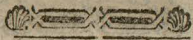
mindst kan en Statsmand undvære samme. Hvilken Magt have ikke Tale og Skialdres-Kunsten til at trænge ind i Mennekens Gemytter og at bevæge dem til Dyd, patriotisk Midfærdighed og alt det som godt og priseligt er? Uden de philologiske Videnskaber maa vi staae uden for Buisdommens Tempel; Thi af dem hænge, i visse Maader, alle andre, baade høie og smukke Videnskaber, ligesom Fornuften og Biddet hænge af Talen. Men da jeg har den Lykke at tale for Videnskabers Kiendere, Elskere og Dyrkere, befrygter jeg, at det maatte ansees som en uforsvarlig Udsævelse, naar jeg vidtløftigere vilde tale om deres Nytte.

Et Videnskabers Selskabs Diemærke er, at arbejde paa disse saa nyttige Videnskabers Opkomst og Forfremmelse, at forklare de Ting noiere, som did henhøre, og sette dem i et større Lys; Paa ny at undersøge de blant Sandhederne antagne Sætninger og Meninger, og, om de have god Grundvold, bedre, naar det behøves, at befæste, eller og, naar de urettelig har indsnegnet sig iblant

Sandhederne, at udrydde og forkaste dem: Ved flittig at give Agt paa Naturen, ved Forsøg og Slutninger at gjøre nye og vigtige Opdagelser, og at udvide Grændserne af det allerede af andre opdagede og noksom bekiendte Land i Sandhedernes Rige: Et at opholde sig ved unyttige Abstractioner, Subtiliteter og Haarkloverier, eller at blive staaende ved det blot theoretiske i Videnskaberne, men at anvende Theorien paa det, som er virkelig og meest nyttig i det menneskelige Liv, og det paa en Maade, og, naar Diemerket i sin rette Guldkommenhed skal erholdes, tillige i et Sprog, som af alle i Landet forstaaes; Saa at ikke alene de saa kaldede Lærde, men og Krigsmanden, Borgeren og Landmanden kunde saavel med Fornøielse og Nytte for sig og sin Stand læse Selskabets Skrifter, som og tage Deel i dets Bemøielser, og bidrage sit med til at undervise sine andre Medborgere: Og dette vil ikke lidet hjælpe til, at Fædrene: Sproget bliver retskaffen forbedret og dyrket; Kundskab, Bittighed og god Smag meer udbredet. Ikke alene Tale: og Skial:

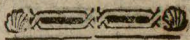
dre:

dre-Kunsten, men og alle andre Videnska-
ber og Kunster vil derved i et Land blive
meer bekiendte, og til almindelig Nytte lykkel-
ligere anvendte. Det er derhos et stort For-
trin, et saadant Selskab har, og en anseelig
Fordeel, saavel for de Arbeidende i Selskabet,
som og for det Almindelige, at her arbeides
med forenede Kræfter; Da den forenede Magt
er altid stærkere. Paa saadan Maade gribes
de Arbeidende under Armene og Byrden lettes
for dem; saa at de ikke føle saa meget til
dens Tyngde, og trættes ikke saa hastig, som
de der arbejder alene. Derved vindes og for
det Almindelige, at ikke een Mands flygtige
og ufordoiede Indfald, umodne, ufuldstæn-
dige, uesterrettelige og ofte ganske urigtige
Tanker blive solgte for vigtige, nyttige, dyre-
bare og Himmelsaldene Sandheder: Og jo
flere duelige Medlemmer Selskabet bestaaer
af; Jo større og vidtløftigere Indsigter de
besidde; Jo noiere de give Agt paa det Nyt-
tige; Jo arbeidsommere de ere; Jo større
Enighed, der hersker iblant dem; Jo større
og ædelere Midfierhed, der opliver dem; Jo

mere Hielp de af deres Medborgere og andre
 Menneske-Benner og Videnskabernes Elskere
 bekomme; Jo flittigere og nøiagtigere disse
 tilsammen ere i at meddele deres nyttige Er-
 farenheder og Opdagelser; Jo meer og efter-
 trykkeligere Selskabet i alle andre Maader
 bliver understøttet: Desto større og vissere
 bliver den Nytte og Fordeel, Staten sig
 deraf kan vente. Er det i Stand til at ud-
 sette Belønninger paa grundig Værdom og
 besynderlig Vinsfibelighed, saa kan man giøre
 sig det allervisste Haab om, at dets Hand-
 linger vil i kort Tid, formedelst en Mængde
 af de smukkeste, grundigste og nyttigste Skrif-
 ter, ikke alene drage den hele lærde Verdens
 og alle Patriotsers Opmærksomhed til sig,
 men og foranledige de herligste Anstalter og
 Forbedringer i Landet. Saa stor Magt have
 Belønninger! Saa nyttige og nødvendige
 ere de i en Stat! De Fattige og Uformuende
 ere uden dem ikke i Stand til at udrette noget
 retskaffen til Fædrelandets Nytte. Den
 Værd, der er derved, at erholde Prisen og
 Krandsen frem for alle, opmuntrer andre
 meer

meer end Guldet og Sølv; Og nogle, som Dyd og Ere ikke formaaer at sette i Bevægelse, lade sig ikke af deres dybe Søvn opvække paa anden Maade.

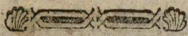
Et klart og uomstødeligt Beviis, Mine Herrer, paa Nyttens af Videnskabernes Akademier og Selskaber, har vi endelig i de mange Stiftelser deraf, som allerede ere skeete hos de fleste slebene Nationer i Europa (*)

c 5

og

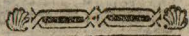
(*) Saasom i London, Paris, Stokholm, Petersburg, Kjøbenhavn, Berlin, Upsal, Göttingen, Jena, Leipzig, Harlem, Bologne i Henseende til sit Institutum Scientiarum & bonarum Artium, Perugia, Cortona, Turin, Setubal, Bourdeaux, Montpellier, Toulouse, Rouen, Arles i Provence, Nancy, Dijon, Amiens, Lyon, Erfurt, Duisburg, München, Mannheim, Frankfurt ved Oberrhein, Olmütz, Roveredo, det Keiserlige Naturforskende; Det Keiserlige Francisciske Videnskabs og Kunstens Akademie i Augsburg; For Lægekunsten især, Madrit; For Chirurgien, Paris; Natur- og Plante-Læren, Florens; Natur-Historien, Strasburg; Cosmographien, Nürnberg; Mathematiken, Milano;

De

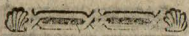
og det som oftest ved Siden af blomstrendellnis
versiteter og de Studerendes Collegier: Og
hvem skulde være ubekjendt; hvor store Ting
mange af disse have udrettet i Henseende til deels
de høiere, deels de smukke Videnskabers Frem-
væxt. Jeg kunde anføre derpaa mangfoldige
Beviis; Men det Franske, Engelske, Stok-
holmske og flere Akademiers Handlinger tale
tydelig

De oeconomiske Videnskaber, Bern; Agerdyrkning-
gen, det Kongelig Danske; det i Florents og ad-
skillige i Frankrig. For de saa kaldede smukke
Videnskaber, eller viffe Dele deraf, Paris, hvor
der foruden det, som fører Navn af Inscriptio-
nerne og de smukke Videnskaber, og et andet for
det Franske Sprog, endnu et arbejder paa Musi-
kens Opkomst; Toulouse i Henseende til saavel
dets Akademie, som har Navn af Jeux flo:eaux,
fornemmelig arbejdende i Skaldrekunsten, som
og det der fører Navn af Inscriptionerne og de
smukke Videnskaber, forenet med dets tilforn an-
førte Videnskabers Akademie; Marseille, Nîmes,
Angers, Montauban, Rochelle, Caen, Soisson,
i Henseende til det Franske Sprog; Lissabon, for
den Portugisiske Historie; Göttingen, nemlig
dets Historiske og Lydske Selskab; Kiøbenhavn
tvende,

tydelig nok for sig selv. Man maatte altsaa tale imod den aabenbare Forsvarenhed, naar man vilde negte deslige Selskabers Nytte eller Nodvendighed. Men, Mine Herrer, er et Videnskabers Selskab nogensteds i Verden nyttigt og heistfornodent, saa maa I selv, I som best kiende Norge, tilstaae mig, at det maa siges om dette Rige. Det mangler vel ikke her paa lykkelige Hoveder. Elia
matets

tvende, et, som kalder sig af de smukke Videns-
skaber, og et andet, som arbejder i Fædrelandets
Sprog og Oldsagerne. Madrid i Henseende til
Real Academia espannola, som har til Diemerke
at dyrke det Spanske Sprog og Beltaalenheden,
samt Real Academia de la historia; Florenz, i
Henseende til dens Academia della crusca, og Vi-
cenza, i Henseende til Academia olympicorum,
begge sietende til det Italienske Sprogs Forbe-
dring; Laybach, i Henseende til Academia ope-
rosorum; Stockholm, i Henseende til sit Bitter-
heds Akademie; Warschau, Rom, som har ikke
mindre end fem, alle angaaende Historien og Geo-
graphien, Historiens Dele og Antiquiteterne; Ur-
bino, i Henseende til det græske Sprog; Zena,
nemlig, dets Latinske, saavel som og Tydske,
det

måtets og Levemaadens Beskaffenhed, den
 synderlige naadige og milde Regiering, vi
 staae under, og den almindelige Frihed for
 det, baade Geist og Sind nedtrykkende Træl-
 doms Aag, frembringer og i Norge Folk, som
 besidde alle Sielens og Aandens Kræfter med
 behørig Styrke, og mangle lige saa lidet fyrigt
 Bid og lykkelig Opfindelses Kraft, som mo-
 den Forstand og dyb Skarpsindighed. Jeg
 vil nu ikke fremføre Holberger og Thuliner,
 Hersleber og Hageruper, Mænd af Nannestads
 og Holms, Sperlings og Schiönings grundige
 Lærdom og vidtløftige Belæsenhed; Men jeg
 vil

det sidste forenet med det der værende og tilforn
 berørte Videnskabers Selskab. Tydske Selska-
 ber til det Tydske Sprog, Tale- og Skialdre-
 Kunstens Forfremmelse, blomstre og i Leipzig, Kö-
 nigsberg, Erlangen, Altdorf og Grifswald.
 Paa adskillige Steder ere desuden og Akademier
 oprettede til Maler- Bildhugger- og til Deels
 Bygnings- Kunstens Opkomst; saasom i Paris,
 Rom, Kjøbenhavn, Berlin, Florents; Bologne,
 nemlig Academia Clementina, forenet med det
 der blomstrende Instituto Scientiarum; Wien,
 Stokholm og Nyrnberg.

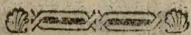
vil blive ved Bondestanden i Norge. Endog i denne, saasom vi, Mine Tilhørere, alle vel vide, fremskinner meget ofte meer Vid og Klogskab, Duelighed og Behændighed, end man ellers hos denne Stand gemeensligen søger. Jeg kunde lettelig frembringe meget, men vil kun beraabe mig paa Uhrmagere, Guldsmedde, Signetstikkere, Billedhuggere, kunstige Træsnittere, Dreiere, Bygmestere og Snekere, der findes i denne Stand, hvor iblant nogle, endskjønt de aldrig har gaaet i Lære, kunde uimodsigelig giælde for Mestere i sin Kunst. Der mangler heller ikke i Norge paa Patriotisk Tænkemaade, paa Lyst, Mod og Fyrighed end og med eget Forliis at udrette noget, som kunde være nyttigt og priseligt. Men her mangler paa eftertryffelige Opmuntringer, saavel som og tilstrekkelige Anviisninger og Veiledninger i mange Stykker. Her ere fire Cathedral-Skoler, og desuden et Seminarium eller Gymnasium i Bergen og et Seminarium i Kongsberg; Men i det hele Rige er intet offentligt Bibliothek, intet Universitet. Reisen til det Kongelige

gelige Kiøbenhavnſke er lang og bekøſtelig.
 De fleſte Studerende ere derhos fattige, og
 i hvor mange herlige og rige Stiftelſer, der
 end, til beſte for Studerende, ved bemelte
 Univerſitet ere, kunde dog umuelig alle der
 finde deres Underholdning. Heraf kommer
 det, at ſaa mange Noſke af denne Stand,
 ſom for deres offentlige Prøvelſers Skyld har
 været to til tre Gange ved Univerſitetet, neppe
 hver Gang har været der over nogle ſaa Maa-
 neder. Det kan man nok kalde at beſøge,
 men ikke at ſtudere ved Univerſitetet. Enhver
 ſkionner, hvor ſtor Skade alt dette frembrin-
 ger i Henſeende til Videnskabernes Dyrkeſe
 og Fremvæxt i Norge. Hvo ſkulde altsaa,
 Mine Herrer, ikke tilſtaa, at et Videns-
 ſkabers Selskab, ſom blant meget andet, ſaa
 vidt mueligt, kunde bøde paa denne ſtore og
 betydelige Mangel, er, i Henſeende til Norge,
 ikke alene nyttigt, men og, derſom Videnska-
 berne nogensinde ſkal komme til at reiſe Hovedet
 blant os i Beiret, høiſtnødvendigt.

Jeg er fuldkommen forſikret om, at
 ikke alene Mine Høiſtærede Medlem-
 mer,

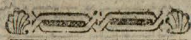
mer, men og alle nærværende og fraværende
Herrer Patrioter, vil med mig glæde sig over
den lykkelige Begyndelse, som hermed allerede
i denne Bye er gjort. Men, Værdigste,
Kiereste Medlemmer og Patrioter!
Sorger og med mig derfor, saavidt det til os
Dødelige staaer, at Selskabet kan blive ved og
naae alt større og større Høide, paa det at
det ikke skal underkastes samme Skiebne, som
Academia del cimento og mange flere, der ha-
stig igien ere undergangne; Ligesom et skin-
nende Luftslyn, der i kort Tid kaster en Hob
Straaler fra sig, og derpaa forsvinder. I
har, Høistærede Medlemmer, samtlig
haft den Tillid til mig og beviist mig den Ære,
at bestikke mig til dette Selskabs bestandige
Director og Vice-Præsæs. Jeg aflegger
derfor i Dag offentlig min forbindtligste Tak-
sigelse, oprigtig forsikrende, at jeg altid vil
ansee det for min Pligt, af alle muelige Kræf-
ter at befordre Selskabets Beste. Jeg tviv-
ler heller ingenlunde paa Eders Nidkierhed i
at staae mig bie. Saa stor er min Tillid til
Eders

Eders ædele og patriotiske Tænkemaade,
 hvorpaa I allerede har givet de fortreffeligste
 Prøver. Lader os derfor ifkun flittig vande
 og rygte denne unge Plante under den Aller-
 høiestes Betsignelse og Beskiærmelse. Han,
 den Almægtige, den Ubødelige, vil vist give
 lykkelig og bestandig Væxt. Man forestiller
 sig vel ofte en Mængde Banskkeligheder, men,
 under Guds Beskyttelse, seer jeg ingen uover-
 vindelige, og dette befæster Haabet; Ligesom
 Banskkelighederne bør forsøge Modet. Vi
 kan aldrig komme til at mangle Materie, at
 skrive og handle om; Thi Gud, Mennesket
 og Fædrelandet, give os de allerrigeste An-
 ledninger dertil. Hvor mange have vi ikke
 allerede offentlig i vore Handlinger nævnet?
 Det feiler ikke, og vil heller ikke, med Guds
 Hielp, nogensinde hos os feile paa dyelige og
 flittige Mænd, som kan og vil arbeide. Den
 patriotiske Tænkemaade og Ridkierhed, der
 hersker i Norge, vil opvække og bestandig
 vedligeholde mange og store Belyndere for en
 saa nyttig Stiftelse: Og det, som giver den
 stærkeste

stærkeste Opmuntring og allermeest bestyrker
vort Haab, er, at vi af saa naadig en Konge,
som behersker os, kan vente al den Hielp og
Opmuntring, alle deslige nye Stiftelser nød-
vendig behøve af Regieringen. Det er alle-
rede en glimrende Lykke at **Christian**
den Syvende har taget Selskabet i sin høieste
Beskyttelse, og givet det sin nærværende Skif-
telse. Det er derved sat paa en Høide, som
aabner de behageligste Udsigter i de Tilkom-
mende Tider. Skulde Han, der selv med
sin Høie og Huldrige Haand har plantet denne
Bævt imellem de Norske Fielde, igien lade
den forvisne? Nei, Hans store Egenskaber,
Hans Wiisdom, Hans Kierlighed til sit Folk,
og faderlige Omhue for alt det, som kan for-
fremme dets Lyksalighed; Den mægtigste Be-
fordring, alle Videnskaber og Kunster under
Hans prisværdigste Regiering nyde: Alle
disse smigrende Omstændigheder byde os, sik-
kerlig at troe, at Han ikke vil lade det mangle
paa den kraftigste Understøttelse. Glæd Dig
altsaa Du Kongelige Norske Videnska-
bers

bers Selskab over de lykkelige Tider, i
 hvilke Din Stiftelse falder. Glæd Dig over
 Din huldrigeste Beskytter! Og foren i Dag
 og hver Dag, Dit oprigtigste og gudelig-
 ste Ønske med alle retskaffene Danske og
 Norske Patrioters:

Kongen leve længe!